

*Audyt krajobrazowy, a dokumenty
planistyczne w planowaniu przestrzennym
oraz ochronie przyrody*

dr Anna Fogel
Instytut Gospodarki Przestrzennej i
Mieszkalnictwa

***Nowe wyzwania dla ochrony i kształtowania krajobrazu
- V konferencja poświęcona wdrażaniu Europejskiej Konwencji
Krajobrazowej w Polsce
20 października 2016 r.***

Charakter prawny audytu krajobrazowego

- nie jest aktem prawa miejscowego
a więc
- nie zawiera przepisów prawa powszechnie obowiązujących
- nie wiąże decyzji administracyjnych

ale

- wiąże organy administracji publicznej przy sporządzaniu i uchwalaniu innych aktów, w tym aktów prawa miejscowego
- w części jest tzw. **aktem kierownictwa wewnętrznego** – a więc aktem prawnym wiążącym w obrębie administracji
- w części dokumentem waloryzacyjno- ocennym

- z punktu widzenia prawa to zupełnie inny dokument niż opracowanie ekofizjograficzne!

Zakres audytu krajobrazowego

- 1) określa
 - a) krajobrazy występujące na obszarze danego województwa,
 - b) lokalizację krajobrazów priorytetowych;
- 2) wskazuje lokalizację i granice parków kulturowych, parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych, obszarów chronionego krajobrazu, obiektów znajdujących się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszarów Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO (MaB) lub obszarów i obiektów proponowanych do umieszczenia na tych listach; *przeniesienie z odrębnych aktów prawnych lub dokumentów*
- 3) wskazuje:
 - a) zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów priorytetowych , oraz wartości krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów, o których mowa w pkt 2,
 - b) rekomendacje i wnioski dotyczące kształtowania i ochrony **krajobrazów priorytetowych oraz krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów**, o których mowa w pkt 2, w szczególności poprzez wskazanie obszarów, które **powinny zostać objęte formami ochrony przyrody jako parki krajobrazowe, OChK i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe**
 - c) lokalne formy architektoniczne zabudowy w obrębie krajobrazów priorytetowych.
- 4) może wskazywać te parki krajobrazowe, Och K i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe , które ze względu na znaczący spadek wartości krajobrazu wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony

Co musi uwzględniać audyt?

- 1) Wskazane *obszary* ochrony zabytków i ochrony przyrody
 - 1) park kulturowy,
 - 2) park narodowy, rezerwat przyrody, park krajobrazowy, obszar chronionego krajobrazu,
 - 3) obiekty znajdujące się na listach Światowego Dziedzictwa UNESCO, obszary Sieci Rezerwatów Biosfery UNESCO (MaB) lub obszary i obiekty proponowane do umieszczenia na tych listach
- 2) Rekomendacje i wnioski dotyczące krajobrazów priorytetowych i ww obszarów nie mogą być sprzeczne z celami i sposobami ich ochrony obszarów, określonymi **na podstawie u.o.p. lub u.o.z.o.z.**
 - 1) Akty prawne tworzące te formy – katalogi zakazów
 - 2) Plan ochrony parku kulturowego
 - 3) Plan ochrony/Plany zadań ochronnych zgodnie z u.o.p.

Wyznaczenie krajobrazu priorytetowego

1. Konieczność zawarcia **rekomendacji i wniosków** odnośnie ich ochrony
2. Powinność wyznaczenia **stref ochrony krajobrazu** w planie ochrony parku krajobrazowego i dla obszaru chronionego krajobrazu

Moc wiążąca wyznaczenia krajobrazów priorytetowych oraz rekomendacji i wniosków w zakresie kształtowania i ochrony krajobrazów priorytetowych oraz krajobrazów w obrębie obszarów lub obiektów

W studium uwarunkowań uwzględnia się uwarunkowania wynikające z:

- rekomendacji i wniosków zawartych w audycie krajobrazowym
- lub
- określenia przez audyt krajobrazowy **granic krajobrazów priorytetowych** *Czyli samo wyznaczenie granic!!!*

W studium uwarunkowań określa się kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym **wynikające z audytu krajobrazowego**, *czyli bardzo szeroko*

Co „ciekawe” uzgodnienie projektu studium z zarządem województwa nie zostało rozszerzone o uwzględnienie audytu krajobrazowego – wynika to dopiero poprzez uwzględnienie pzp województwa (jeżeli będzie uchwalony z uwzględnieniem audytu)

Moc wiążąca (cd...)

Plan miejscowy –określa się obowiązkowo (art. 15):

granice i sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, na podstawie odrębnych przepisów, terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych, **krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym**. *Nie ma wprost wymogu uwzględniania audytu w pozostałym zakresie. ALE*

Mieści się to w ogólnym wymogu (art. 15)

- zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, ;
- zasad kształtowania krajobrazu;
- zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej.

Moc wiążąca (cd...)

Plan miejscowy –Dodatkowo wymóg uwzględniania audytu wynika to z art. 72 ust. 1 pkt 5 Poś – wymóg uwzględniania „ochrony walorów krajobrazowych środowiska”

Wymóg uwzględnienia audytu wynika z reguł proceduralnych (art. 17):

Projekt mpzp podlega uzgodnieniu zarządem województwa w zakresie **uwzględnienia wyników audytu krajobrazowego** *znów bardzo szeroko – ale co to są „wyniki”?*

Moc wiążąca (cd...)

Plan miejscowy – uwzględnianie audytu krajobrazowego za pośrednictwem innych aktów:

Audyt ... *Studium uwarunkowań* *plan miejscowy*

Audyt *Plan ochrony PK* *plan miejscowy*

Audyt *Uchwała ws stref ochrony krajobrazu (OChK)* *plan miejscowy*

Audyt *Pzp województwa* *plan miejscowy*

Moc wiążąca (cd...)

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa–

.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się ustalenia strategii rozwoju województwa oraz **rekomendacje i wnioski** zawarte w audycie krajobrazowym (art. 39) *tym razem wąski zakres!*

Skoro sporządza i uchwała ten sam organ co audyt – należy uznać że mamy założenie o pełnej spójności – a pzp województwa ma spajać układy cząstkowe

Moc wiążąca (cd...)

Uchwała reklamowa

- W uchwale określającej zasady i warunki sytuowania obiektów małej architektury, tablic i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń uwzględnia się w szczególności:
 - wnioski i rekomendacje audytów krajobrazowych oraz plany ochrony parków krajobrazowych *Wąski zakres*

Ta regulacja jest w ustawie o ochronie zabytków (???) – art. 19

Audyt a uchwały powołujące park krajobrazowy i obszar chronionego krajobrazu

- rekomendacje i wnioski (...) poprzez wskazanie obszarów, które powinny zostać objęte formami ochrony przyrody jako parki krajobrazowe, OChK i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
- Utworzenie parku krajobrazowego oraz OchK lub powiększenie jego obszaru wymaga **uzgodnienia z radą gminy**
- Rada gminy **może odmówić** uzgodnienia wyłącznie w przypadku, gdy przyjęcie tej uchwały prowadziłoby do ograniczenia możliwości rozwojowych gminy wynikających z ustaleń studium uwarunkowań lub planu miejscowego w stopniu nieproporcjonalnym do wartości jakie park krajobrazowy ma chronić.

ALE

- Rada gminy **nie może odmówić** uzgodnienia projektu uchwały, gdy podjęcie jej jest konsekwencją rekomendacji dotyczącej utworzenia lub powiększenia obszaru parku krajobrazowego lub OChK zawartej w audycie

Audyt krajobrazowy

Rekomendacje i wnioski

Rekomendacja utworzenia lub powiększenia obszaru parku krajobrazowego lub OChK

Projekt utworzenia lub powiększenia obszaru PK lub OChK

Odmowa uzgodnienia

- Audyt może wskazywać te parki krajobrazowe, Och K i zespoły przyrodniczo-krajobrazowe , które ze względu na znaczący spadek wartości krajobrazu wymagają pogłębionej analizy zasadności ich dalszej ochrony

Nie ma to charakteru wiążącego – ale jest istotnym argumentem merytorycznym przy pracach nad likwidacją danej formy ochrony lub zmianą aktu powołującego – może wpłynąć na ocenę stanowiska zajętego w ramach współdziałania

Audyt a plany ochrony

Art. 20 ust 1pkt 6 uop Plan ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody oraz parku krajobrazowego sporządza z uwzględnieniem:

- **wyników** audytu krajobrazowego –

Znów inna nomenklatura – co to są „wyniki”?

Audyt a strefy ochrony krajobrazu (plan ochrony PK)

Plan ochrony dla PK zawiera:

określenie **granic stref ochrony krajobrazów** stanowiących w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, **wyznaczonych w obrębie krajobrazów priorytetowych**, zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego, **istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych parku krajobrazowego**, wraz ze wskazaniem które **z zakazów**, wymienionych w art. 17 ust. 1a, obowiązują w danej strefie

Audyt a strefy ochrony krajobrazu (plan ochrony PK)

Audyt – wyznaczenie krajobrazów priorytetowych i w ich obrębie lokalnych form architektonicznych

Ustalenie które krajobrazy są **istotne** dla zachowania walorów krajobrazowych parku krajobrazowego

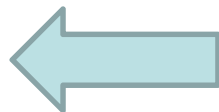
Wyznaczenie stref ochrony krajobrazu w obrębie istotnych krajobrazów priorytetowych

Ustalenie które z **zakazów** obowiązują w strefach

- 1) dla terenów objętych mpzp wprowadza się zakazy:
 - a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,
 - b) zalesiania;
- 2) dla terenów nieobjętych mpzp wprowadza się zakazy:
 - a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,
 - b) lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających **od lokalnej formy architektonicznej**,
 - c) lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wys. przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m,
 - d) zalesiania.

Audyt a strefy ochrony krajobrazu dla OChK

Audyt – wyznaczenie krajobrazów priorytetowych i w ich obrębie lokalnych form architektonicznych

Ustalenie które krajobrazy są **istotne** dla zachowania walorów krajobrazowych OChK

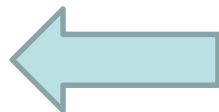
Wyznaczenie stref ochrony krajobrazu w obrębie istotnych krajobrazów priorytetowych

Ustalenie które z **zakazów** obowiązują w strefach

- 1) dla terenów objętych mpzp wprowadza się zakazy:
 - a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,
 - b) zalesiania;
- 2) dla terenów nieobjętych mpzp wprowadza się zakazy:
 - a) lokalizowania nowych obiektów budowlanych,
 - b) lokalizowania nowych obiektów budowlanych odbiegających **od lokalnej formy architektonicznej**,
 - c) lokalizowania nowych obiektów budowlanych o wys. przekraczającej 2 kondygnacje lub 7 m,
 - d) zalesiania.

Strefy ochrony krajobrazu

Plan ochrony dla parku krajobrazowego, w części dotyczącej:

- określenia granic stref ochrony krajobrazu i wprowadzenia w nich zakazów
- wykazu obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym

oraz analogiczna uchwała w OChK

są aktami prawa miejscowego

Strefy ochrony krajobrazu

Audyt

strefy ochrony krajobrazu i wprowadzenie w nich zakazów

Moc wiążąca

akty planistyczne
decyzje administracyjne

Strefy ochrony krajobrazu a gminy

- Projekt uchwały w części dotyczącej **wprowadzenia zakazów (a więc nie granic stref!)**, wymaga uzgodnienia z właściwą miejscowo radą gminy.
- Rada gminy może **odmówić uzgodnienia** projektu uchwały, wyłącznie w przypadku, gdy wprowadzenie tych zakazów, prowadziłyby do **ograniczenia możliwości rozwojowych gminy wynikających z ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w stopniu nieproporcjonalnym do wartości jakie park krajobrazowy ma chronić.**

Przesłanki odmowy uzgodnienia zakazów w strefach ochrony krajobrazu

- ograniczenia możliwości rozwojowych gminy
- możliwości te muszą wynikać z ustaleń studium uwarunkowań lub planu miejscowego
- ograniczenia są nieproporcjonalne do wartości jakie park krajobrazowy/OchK ma chronić.

Dziękuję za uwagę

Kontakt e-mail:

fogel.kancelaria@gmail.com